

OECD regioonid ja linnad lähivaates 2018

Eestikeelne kokkuvõte

Majanduse taastumine ülemaailmsest finantskriisist langeb kokku märkidega majandusliku ebavõrdsuse laialdasemast vähenemisest riikide vahel. Aastatel 2000–2007 suurenesid riikidesised piirkondlikud ebavõrdsused. Samal ajal hakkasid madalate sissetulekutega riigid teistele järele jõudma. See tõi ülemaailmse majanduskriisi alguses kaasa olukorra, kus riikidesised ebavõrdsused olid riikidevahelistest ebavõrdsustest suuremad. Selline suundumus on alates 2011. aastast pöördunud, kusjuures riikisesed erinevused on märkimisväärselt vähenenud, seda iseäranis viimase mõne aasta jooksul. Pööre toimus esmalt väljaspool Euroopat asuvates riikides, jõudes Euroopasse, kus majanduse taastumine on olnud hilisem, üksnes viimastel aastatel. Vaatamata nendele oodatud edusammudele on piirkondlikud ebavõrdsused jätkuvalt mitmes aspektis kõrged.

Nende erinevate etappide jooksul on pealinnad ja suurlinnapiirkonnad, millest viimaste hulka kuuluvad linnastud, kus elab vähemalt 500 000 elanikku, jätkuvalt väga atraktiivsed kohad nii ettevõtjatele kui ka teistele inimestele. Suurlinnapiirkondade rahvaarv on alates 2000. aastast tõusnud 0,75% aastas, moodustades praegu 60% riiklikust SKT-st. Samuti on seal sageli suurem sissetulek ja osakaal ning kõrgemad innovatsiooni ja ettevõtete loomise määrad.

Kuigi viimastel aastatel on piirkondadevaheline ebavõrdsus vähenenud, teevad erinevad paigad, mis olid juba 2000. aastal maha jäänud, endiselt jõupingutusi oma riigi jõukamatele piirkondadele järele jõudmiseks. Näiteks on antud OECD riigi kõige produktiivsem piirkond keskmiselt kaks korda tootlikum kui kõige vähem tootlik piirkond, samuti on olulisel kohal erinevused töövõimaluste osas. Teine probleem seisneb asjaolus, et vähem investeerivate piirkondlike valitsuste tõttu on hea taristu ja avalike teenuste säilitamise võimekus paljudes piirkondades tõenäoliselt üha keerulisem.

See aruanne esitab põhjaliku hinnangu selle kohta, kuidas piirkonnad ja linnad tulevad toime oma jõupingutustega tugevamate majanduste kujundamisel, elanike kõrgema elukvaliteedi tagamisel ja rohkem kaasavate ühiskondade toetamisel. See pakub võrdlevat pilti ruumilise tootlikkuse, majanduskasvu, ettevõtluse ja heaolu suundumuste kohta OECD ning valitud kolmandate riikide piirkondades ja linnades. Selles pööratakse erilist tähelepanu ruumilisele ebavõrdsusele, näiteks sissetulekute ja võimaluste erinevustele, sissetulekute integreerimisele OECD piirkondades ning soolisele ebavõrdsusele erinevates heaolu mõõtmetes piirkondlikul tasandil.

Peamised järeldused

Piirkondlikud majanduslikud erinevused OECD riikides on lõpuks hakanud vähenema, kuid on jätkuvalt kõrgel tasemel

Riikisene piirkondlik majanduslik ebavõrdsus on hakanud lõpuks vähenema. Siiski on see jätkuvalt kõrgel tasemel, kusjuures eri riikides on erinevad suundumused. Alates 2000. aastast on piirkondadevahelised lõhed stabiliseerinud või hakanud pooltes OECD riikides vähenema, kuid on ülejäänud pooles edasi suurenenud. Näiteks on piirkondlik majanduslik ebavõrdsus vähenenud

märkimisväärselt Tšiilis, Mehhikos ja Uus-Meremaal. Seevastu on ebavõrdsused suurenenud riikides, mida ülemaailmne finantskriis kõige rängemalt tabas (näiteks Lõuna-Euroopa riigid ja Iirimaa), kuigi viimastel aastatel on sealgi näha mõningaid vähenemise märke.

Hiljutine OECD töö on tuvastanud riikidesisese ruumilise produktiivsuse vastuoluliste suundumuste taga peituvad tegurid. Keskmiselt jõudsid piirkonnad, kus suurem spetsialiseerumine on kaubandussektoris (mis tähendab suuremat kokkupuudet rahvusvahelise konkurentsiga) või mis asuvad linnade lähedal, oma riigi jõukamatele piirkondadele kiiremini järele. Linnalähedased maapiirkonnad on näiteks vähendanud oma tootlikkuse lõhet linnapiirkondadega alates 2010. aastast 3%.

Lisaks sellele on pealinnapiirkonnad suurendanud viimase kahe kümnendi jooksul oma majanduslikku olulisust veelgi enam. Ettevõtluse ja innovatsiooni keskustena on uute ettevõtete ja töökohtade loomine uute ettevõtete poolt pealinnades üle 60% kõrgem.

Suur hulk elukvaliteedi aspekte on paranenud pea kõikjal, kuid sissetulekud ja töövõimalused on koondunud jätkuvalt suurtesse linnadesse ja teatud piirkondadesse

Enamikus piirkondades on mitmed heaolu mõõtmised alates 2000. aastast paranenud, aidates vähendada piirkondlikke erinevusi. See kehtib eelkõige haridustaseme, eeldatava eluea ja ohutuse kohta. Sellegipoolest ei ole olulised aspektid nagu töökohad ja sissetulek paranenud igal pool. Teatud piirkondades on töö leidmine märkimisväärselt keerulisem. See mõjutab iseäranis noori täiskasvanuid, kuivõrd noorte töötuse määr on jätkuvalt mõnes piirkonnas, näiteks Epiruses (Kreeka) ja Calabrias (Itaalia), üle 50%.

Katsumused tööturul mõjutavad otseselt sissetulekuvõimalusi. Suurlinnapiirkondades elavate inimeste sissetulekute tase on 21% kõrgem kui mujal elavatel inimestel; kuigi hinnatase, eriti eluasemehinnad, kipuvad suuremates linnastutes samuti kõrgemad olema. Näiteks kui kodumajapidamised kulutavad eluasemele keskmiselt umbes 20% oma sissetulekust, võivad eluasemega seotud kulud olla ligikaudu 40%, seda näiteks Oslos (Norra).

Kaasav majanduskasv nõuab ebavõrdsusega tegelemist kogu ruumilises ulatuses

Ebavõrdsus ei esine üksnes piirkondade ja linnade vahel, vaid ka nende siseselt. Suur ebavõrdsus võib jätta inimesi kõrvale töövõimalustest ja seega majanduskasvu eelistest, mistõttu võib see kahjustada pikaajalist sotsiaal-majanduslikku jätkusuutlikkust. Suurlinna piirkondades võib ebavõrdsus olla eriti tugev linnaosade tasandil, kusjuures kõige jõukamad leibkonnad elavad teatud piirkondades isoleeritumalt kui teised sissetuleku grupid. Kaasavama majanduskasvu tagamiseks on ülioluline, et kõigil inimestel oleks ligipääs võimalustele, töökohtadele ja teenustele. Juurdepääs teenustele on näiteks isegi sama suurlinnapiirkonna raames märkimisväärselt muutuv. Ligikaudu 87 protsendil kesklinnas ja tihedalt asustatud linnaosades elavatel inimestel on haiglad 30-minutilise sõidu kaugusel, seevastu vähem kesketes linnapiirkondades on see suurusjärg elanike hulgas vaid 57%.

Kõigi inimeste osaluse edendamine majanduskasvu loomises on oluline arengu toetamiseks kõigis paikades. Kuigi tööhõivemäärade sooline ebavõrdsus on alates 2000. aastast pisut vähenenud, on teatud piirkondades Mehhikos, Türgis, Tšiilis, Itaalias ja Kreekas naiste tööhõive määr 20% madalam kui meeste oma. OECD piirkondade sisserändajate seas on naiste tööhõive määr 15% madalam kui meestel. Arvestades, et suur osa ebavõrdsusest tekib kohalikul tasandil ja suurem osa kulukohustustest on haridus-, tervishoiu- ja muude sotsiaalteenuste valdkonnas, mängivad kohalikud omavalitsused kaasava majanduskasvu edendamisel olulist rolli.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2018), *OECD Regions and Cities at a Glance 2018*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/reg_cit_glance-2018-en